

Eén blijven in waarheid of verscheuren om niets?

A. Velthuis

“Gij hebt ons tot een twistappel voor onze naburen gesteld, en onze vijanden bespotten ons. O God der heerscharen, herstel ons, doe uw aanschijn lichten, opdat wij verlost worden.” (Psalm 80:7-8)

Dat waren één van de eerste Bijbelteksten die bij mij opkwamen toen een deel van de Gereformeerde Kerk (dolerend) te Dalfsen zich onlangs afscheidde van de gemeente. Weer een kerk van die “ex-vrijgemaakten” op weg naar volmaakte versplintering. Want zo wordt er door velen gesproken en gespot door hen die geen oog hebben voor de reformatie die de Here zelf in dit land heeft bewerkt. Men meent in die *versplintering* een bewijs te zien dat deze reformatie niet door Hem gegeven is. De enorme moeiten van de *afgescheiden kerken* na 1834 gemakshalve helemaal vergetend. Kranten als het Nederlands Dagblad hebben zich natuurlijk gelijk gestort op deze kleine gemeente. Enkele dagen later stond er met grote letters: “Scheuring in ‘nieuw vrijgemaakt’ Dalfsen”. Groot nieuws! Inderdaad het werk van de Here met Zijn gemeente te Dalfsen is ook *groot nieuws*. Jaarlijks onttrekken zich honderden leden van kerken waar het Woord niet langer meer veilig is. Nooit wordt daar over bericht, hoogstens een zakelijk jaaroverzichtje van deze kerken ergens in de eerste maand van het nieuwe jaar. Maar als 25 leden bezig zijn zich te onttrekken aan Zijn kerk, hoe klein die intussen ook geworden is, dan komt dat in de krant. Zo schrijft de kerk geschiedenis. Want de Here gaat Zijn weg met Zijn volk. En dan wordt, net als in de Schrift, geschiedenis geschreven. Kerkgeschiedenis waarin Zijn *trouw* telkens opnieuw schitterend zichtbaar wordt. Zijn *verbondstrouw* tegenover menselijke *ontrouw*. Maar Christus kerkvergaderend werk gaat onverminderd door. Dwars door de crisis en verdrukking heen!

Kerk of sekte?

Wie het ND artikel leest wordt geconfronteerd met de feiten. De scheuring is een actieve afscheiding. Woordvoerder van de afgescheiden groep, ouderling T. Tel, zag geen heil in het voorstel van zijn kerkenraad om gesprekken om te komen tot *eenheid* voort te zetten met DGK en de GKN. Hij en de broeders en zusters die hem navolgen in zijn oproep tot afscheiding zijn er al uit. Direct aansluiten bij de GKN. Tegen over het ND verklaarde hij daarover het volgende: *“De verschillen tussen de twee kerkverbanden zijn erg groot. Als gemeente kun je niet jarenlang als groepje apart blijven. Je moet bij een kerkverband horen, anders word je een sekte.”* Hij bedient zich hier met woorden van mijn en zijn belijdenis. We moeten de kerk onderscheiden van de vele *sekten* die er in de wereld zijn en zich ten onrechte kerk noemen (art. 29 NGB). We worden een sekte, dat is zijn vrees. En die angst werd kennelijk zo groot dat hij en nog een ambtsdrager de gemeente opriepen tot *afscheiding*. Want van een *sekte* moet je je wel afscheiden. Dat is onze belijdenis. Afscheiden van *hen die niet bij de kerk horen* (art. 28 NGB) en nu vervallen zijn tot een *sekte*. Heeft hij gelijk? Woordvoerder br. B. Lourens van de kerkenraad van de gemeente van Dalfsen noemt de afscheiding *vreemd*. Vreemd, bijzonder, dat is uitnodigend tot nader onderzoek. Vanwege de ernst van situatie is het daarom onontkoombaar om eens naar de *echte* feiten te kijken. En dan zal blijken of er iets *vreemds* aan de hand is of dat er inderdaad een *afscheiding* moest plaats vinden vanwege het vervallen tot een *sekte* van Christus gemeente te Dalfsen.

Vrijmaking

In februari 2010 vond in Dalfsen een vrijmaking plaats van boven-Schriftuurlijke bindingen in de GKV. Gevolg daarvan was dat niet langer vergaderd kon worden met de broeders en zusters in de vrijgemaakt gereformeerde kerk ter plaatse. Daarmee is niet een nieuwe kerk *ontstaan* maar bleef de kerk in Dalfsen juist *bestaan*. De ambtsdragers die de gemeente moesten oproepen tot vrijmaking hebben hierover een uitvoerige verklaring ¹ afgegeven. Christus bleef Zijn gemeente vergaderen in Dalfsen. Spoedig kon al overgaan worden tot het bevestigen van 2 nieuwe ambtsdragers. Een complete en zelfstandige gemeente van Christus. Klein? Jazeker! Maar toch werkelijk een *complete* kerk van

¹ Te vinden op www.gereformeerde-kerk-dalfsen.nl

Christus. Geheel naar, en in overeenstemming met art. 27 t/m 32 NGB. De kerk, *een heilige vergadering van ware gelovigen die al hun heil verwachten van Jezus Christus* (art. 27 NGB). Een kerk, klein in kracht maar trouw aan Gods Woord. *“Want gij hebt kleine kracht, maar gij hebt mijn woord bewaard en mijn naam niet verloochend.”* (Openbaring 3:8)

Zoeken van eenheid

Voor en direct na de vrijmaking begin 2010 verklaarden de ambtsdragers eenheid te zoeken met allen die staan op het fundament van Schrift en belijdenis. Hierin wisten kerkenraad en gemeente zich geroepen om mee te willen werken aan de wettige stroom van Zijn kerkvergaderend werk in Nederland. In de verklaring die zij uitdeden gaan verwoordden zij dit als volgt: *“Het is ons hartelijke voornemen alles in het werk te stellen om tot eenheid te komen met allen die Christus willen volgen en daadwerkelijk willen staan op het fundament dat Hij gelegd heeft, het Woord van apostelen en profeten. Wij hopen, door Gods genade, weer te mogen staan in de ruimte van katholieke kerk.”*¹ Hierin spreekt een diepe afhankelijkheid aan de Koning van de kerk. Alleen Hij kan die felbegeerde eenheid geven. Het is onze taak en roeping om eenheid te zoeken maar alleen Hij kan daarover Zijn zegen geven. De kerkenraad heeft, na hierover ook gesproken te hebben met de gemeente, zich gericht op gesprekken met DGK en de GKN. In het volle besef dat Dalfsen niet zomaar even een eenheid kan bewerken tussen beide verbanden. Wel ziet en zag de kerkenraad van Dalfsen een roeping om, waar mogelijk, hier aan bij te dragen. Het kerkenraadsbeleid hierover is als volgt verwoord: *“Het is onze taak en roeping om als het maar enigszins kan mee te werken aan en te streven naar eenheid van allen, die omdat zij op hetzelfde fundament staan, bij elkaar horen.”* Ook dit getuigt van een bescheiden en afhankelijke houding. Als het maar enigszins kan wil Dalfsen een bijdrage leveren naar eenheid van allen die bij elkaar horen. Welke kerkenraad wil dit niet? Maar het is niet zo dat het mee willen werken aan die eenheid het enige doel van de gemeente is geworden. Alsof Dalfsen eerst die eenheid even wilde bewerken om pas dan kerkverbandelijke eenheid aan te gaan. Telkens is het beleid er op gericht geweest om zo mogelijk aansluiting te vinden bij een kerkverband. Hetgeen het ND hierover betoogt is dan ook niet compleet als gesteld wordt dat de predikant, ds. E. Heres *“en het overgebleven deel van de gemeente wil werken aan eenheid tussen de twee kerkverbanden van ex-vrijgemaakten.”* Deze bewering op zich mag dan juist zijn maar hier wordt de suggestie gewekt dat Dalfsen *eerst* wil werken aan eenheid en pas *daarna* een kerkverband aan wil gaan. En inderdaad, wie dan vreest voor een jarenlang isolement, heeft beslist een punt. Want dan zou Dalfsen eenheid tussen DGK en de GKN als voorwaarde gebruiken voordat zij *zelf* een kerkverband aangaat. Deze suggestieve bewering, met de donkere wolk van een jarenlang isolement, blijkt het goed te doen. Dan wordt de gemeente onterecht angst voor sektievorming ingewreven, zoals ook de afgescheiden ouderling T. Tel nu weer probeert.

Internetmagazine Eén in Waarheid komt met een vergelijkbare veronderstelling waar het volgende over Dalfsen wordt betoogd: *“De gemeente sloot zich niet op voorhand aan bij het DGK- noch bij het GKN-verband- maar begon samsprekingen met beide. De belangrijke drijfveren voor deze handelwijze waren zó te werken aan eenheidwording van de haast hopeloos verdeelde ex-GKv-ers en te proberen hun steeds grotere verstarring te doorbreken.”*² Ik ga uit van de goede bedoeling van de redacteur maar dit onthult slechts een klein stukje van de waarheid. En dat zou zomaar kunnen leiden tot verkeerde conclusies. Belangrijke drijfveer om met beide kerkverbanden te spreken was niet alleen werken aan *eenheidswording*. Belangrijke drijfveer om te spreken met beide kerkverbanden was ook om na te gaan bij welk kerkverband men zich zou moeten voegen als er een keuze gemaakt zou moeten worden (zie ook art. 29 NGB). Dalfsen zou in dat geval niet willen kiezen op grond van eigen gevoelens en lasterpraat maar een weloverwogen en gefundeerd besluit nemen. Terecht stelt de woordvoerder van de kerkenraad in het ND: *“De gesprekken met de twee kerkverbanden waren ook nog niet afgerond. Dan is het on-Schriftuurlijk om een keuze te forceren.”* Om niet te vervallen in een *lichtvaardig en onverhoord oordelen* (Zondag 43 HC) van DGK of de GKN. Maar ook de andere leden van de kerkenraad willen zich aansluiten bij een kerkverband en daarmee niet wachten tot eenheid tussen beide

¹ Verklaring van kerkelijke stappen om gereformeerd te blijven, pag. 8.

² Zie: <http://www.eeninwaarheid.nl/index.php?cat=20&item=3100>

verbanden is bereikt. Alleen is hen nog niet duidelijk bij welke. *“Het is de bedoeling dat dit jaar daarover een besluit valt”* deelt de woordvoerder van de kerkenraad desgevraagd mee. En natuurlijk, als Dalfsen in die gesprekken ook een aanzet kan geven tot eenwording tussen beide kerkverbanden dan zal dat niet nagelaten worden. Want aan de roeping om te werken aan (herstel van) eenheid zal Dalfsen gehoor willen en blijven geven.

Voorstel voortzetting gesprekken

In een *voorstel* aan de gemeente heeft de kerkenraad aangegeven nieuwe gesprekken met beide kerkverbanden aan te willen gaan. De reden hiervan is dat de al gevoerde gesprekken aanleiding geven om de gesprekken voort te zetten. Ten aanzien van beide kerkverbanden heeft de raad enkele cruciale punten benoemd die de noodzaak tot een hernieuwd gesprek onderstrepen. Verder bleken er in de gemeente verschillende vragen te leven over beide kerkverbanden. Enerzijds was er zorg over het functioneren van de kerkregering in DGK. Anderzijds werd in het verslag van de bespreking met de GKN een ongefundeerde en onbewezen hardheid richting DGK gesignaleerd. Daarover zijn opmerkingen gemaakt en vragen gesteld. Al deze zaken deden de kerkenraad ertoe besluiten om aan de gemeente voor te stellen met beide verbanden een volgend gesprek aan te gaan. Om duidelijkheid te krijgen zodat, in een later stadium, een besluit tot kerkelijke eenwording gefundeerd genomen kan worden.

Het horen van de gemeente

Omdat het zoeken van kerkelijke eenheid niet alleen maar een zaak van de ambtsdragers is heeft de kerkenraad besloten om de gemeente *schriftelijk* te horen over het voorstel van de raad. De reden om dit schriftelijk te doen lag in het feit dat zo elk gemeentelid de gelegenheid kreeg zijn/haar voorkeur aan te geven en deze te voorzien van argumenten. Hetgeen de gemeente in zou brengen wilde de raad meenemen om na het *horen* van de gemeente een weloverwogen besluit te nemen. Het horen van de gemeente diende niet om de gemeente *zelf* te laten beslissen, maar om de gemeente in te schakelen bij deze belangrijke zaak.

De gemeente genegeerd

De twee, intussen afgescheiden ouderlingen, hebben geweigerd om mee te willen werken aan het *horen* van de gemeente. Zij stelden dat het *schriftelijk* horen principieel onjuist is zonder daar ook maar één grond voor aan te voeren. Zij hebben ervoor gekozen om de gemeente te *negeren* door deze direct te dwingen tot een keuze. Want *voordat* de gemeente gehoord was hebben zij deze weg geroepen naar eigen georganiseerde samenkomsten. Ambtsdragers zullen in hun handelen en spreken richting gemeente zich bewust moeten zijn dat zij dit *namens* Christus hebben te doen. In zijn naam treden zij op. Duidelijk komt dit naar voren als Paulus spreekt: *“Wij zijn dus gezanten van Christus, alsof God door onze mond u vermaande.”* (2 Kor. 5:20) Gezanten van Christus, *alsof* God door hun mond spreekt. Het is daarom huiveringwekkend dat deze twee ouderlingen in hun schrijven binnen de gemeente van Dalfsen DGK geen enkele Schriftuurlijke grond noemen om zich af te scheiden. Want ook in hun *regerambt* moet heel hun spreken zijn *alsof* Christus door hen spreekt. Juist tegen dit persoonlijke *heerschappijvoering* wordt in de Schrift nadrukkelijk gewaarschuwd. *“Hoedt de kudde Gods, die bij u is, niet gedwongen, maar uit vrije beweging, naar de wil van God, niet uit schandelijke winzucht, maar uit bereidwilligheid, niet als heerschappij voerend over hetgeen u ten deel gevallen is, maar als voorbeelden der kudde.”* (1 Petr. 5:2-3) De twee ouderlingen hebben in heel hun schrijven van geen enkel kerkenraadsbesluit aangetoond dat deze in strijd is met Schrift of belijdenis. Ze hebben dit zelfs niet eens geprobeerd. Het *voorstel* (geen besluit) van de raad wezen zij af als principieel onverantwoord zonder ook maar bewijs te geven van hun bewering, laat staat een onderbouwing vanuit Schrift of belijdenis. Het enige wat zij, als ambtsdragers, gedaan hebben is hun *eigen* wil doorzetten en zo de gemeente mee hebben gesleept in een diepe breuk. Ds. J.G. Veenstra heeft dit ooit als volgt verwoord: *“Wee de ambtsdragers, die eigen wil doorzetten, zichzelf niet kunnen verloochenen, zelf regeren, en grijpen naar de macht van Christus, om zich verschuilend achter hun ambt, heerschappij te voeren over de kudde.”*¹

¹ Onze Geloofsbelijdenis, ds. J.G. Veenstra, pag. 393

Druk van buiten

Duidelijk is geworden dat de gemeente van Dalfsen van binnenuit, zonder gronden, gescheurd is. Maar er is meer aan de hand. Van belang is te letten op de slotregel in het digitale artikel van het ND welke, naar ik aanneem, vanwege ruimtegebrek niet in de papieren versie is opgenomen. Volledigheidshalve neem ik de ontbrekende regel nu volledig over. *“Het kerkverband van Hoogendoorn en Van der Wolf vergadert eind deze maand. Daar zal waarschijnlijk het verzoek om toelating van de groep in Dalfsen aan de orde komen, laat ds. Hoogendoorn weten.”*¹ Laat dominee Hoogendoorn weten, kort na de scheuring in Dalfsen. Dominee Hoogendoorn is goed op de hoogte, zo goed zelfs dat hij, als predikant van de GKN, al kan laten weten dat het verzoek om toelating door zijn kerken deze maand al besproken zal worden. De twee afgescheiden ouderlingen onderhouden dus, buiten hun eigen kerkenraad om, formeel nauw contact met predikanten uit de GKN. En dat contact is zo nauw dat de GKN nu al spreekt over toelating van de afgescheiden groep. Dat de twee ouderlingen gehandeld hebben met steun en advies van voorgangers uit de GKN is intussen geen geheim meer. Dat predikanten uit dit verband, wetend dat Dalfsen met hen een vervolg gesprek wilde, nu zó handelen is zowel onthutsend als ontdekkend. Hier verraadt zich een houding die haaks staat op wat publiek gezegd en geschreven is. Juist waar het ging om zoeken naar eenheid sprak ds. Hoogendoorn het volgende uit: *“Laten we elkaar zoeken. Heel bescheiden, want wat zijn we zwak en hulpbehoevend. Heel ootmoedig, want de kerkelijke situatie mag ons wel tot diepe ootmoed stemmen, naar God en mensen toe.”*² Ik moet eerlijk zeggen: dit zijn woorden uit mijn hart gegrepen. Maar waar is die bescheiden en ootmoedige houding gebleven? Het was juist Dalfsen die voorstelde om ook met de GKN een tweede gesprek aan te gaan. Om zo gestalte te geven aan de door ds. Hoogendoorn bepleitte ware oecumene. Maar *voordat* het zover kon komen hebben voorgangers van de GKN steun en advies verleent aan een actieve afscheiding op onwettige gronden van de gemeente te Dalfsen. Ds. Hoogendoorn spreekt gloedvolle woorden of het hergroeperen van kleine kuddes achter de grote Herder aan. Terloops merkt hij in dit verband nog op: *“En dat met open mind naar allen die de Here liefhebben naar zijn Woord en die dat Woord willen handhaven zoals een gereformeerde kerk zich daartoe heeft verplicht in haar formulieren van eenheid.”*³ Waar is die *open mind* gebleven die Dalfsen ook zo graag wilde betrachten? Voorgangers van de GKN zouden getuigen van een werkelijk *gereformeerd belijden* als zij de afgescheiden groep nu zou oproepen om zich weer te voegen bij de wettige kerkenraad en de gemeente te Dalfsen. En laten we dan *samen* verder spreken, met *open mind* naar elkaar toe. Om de *ware oecumene*! Maar de afgescheiden groep nu met *“halleluja-geroep”* ontvangen in de GKN zou het *bescheiden* zoeken van eenheid door dit kerkverband teniet doen.

Afscheiding geboden?

Is van de gereformeerde kerk in Dalfsen nu *echt* afscheiding geboden? Om s' Heren wil de broederband verbreken? Licht hier een roeping van Godswege? Is Dalfsen verworden tot een sekte? Tegenover De Stentor verklaarde de afgescheiden ouderling T. Tel: *“Als je niet bij een kerkverband hoort, dan word je uiteindelijk gezien als een sekte. Dat kan niet de bedoeling zijn.”*⁴ Het feit dat twee ouderlingen nu opgeroepen hebben tot afscheiding en hierin volharden geeft aan dat zij Dalfsen inderdaad niet meer kunnen zien als kerk van Christus. En dat allemaal *zonder* ook maar één bewijs te geven. In het begin van dit artikel citeerde ik al de woordvoerder van de kerkenraad die deze afscheiding *vreemd* noemt. Het was nodig om dit *vreemde verschijnsel* nader te onderzoeken. En inderdaad deze afscheiding is niet alleen maar *vreemd* maar is gewoon scheurmakerij. Van geen enkel kerkenraadsbesluit kan worden aangetoond dat deze in strijd is met Schrift of belijdenis. Het is zelfs niet eens geprobeerd door de afgescheiden groep. Het is bizar dat juist op het punt van zoeken naar *eenheid* twee ouderlingen die *eenheid* nu verbroken hebben. Dit terwijl de kerkenraad van Dalfsen voornemens is de gesprekken met beide kerkverbanden voort te zetten. Niet om *eerst* deze verbanden tot elkaar te brengen en dan pas

¹ Zie: <http://www.nd.nl/artikelen/2011/januari/18/scheuring-in-nieuw-vrijgemaakt-dalfsen>

² Zie: <http://www.gereformeerdekerkkampenichthus.nl/hoogendoorn/?p=22>

³ Zie: <http://www.gereformeerdekerkkampenichthus.nl/hoogendoorn/?p=22>

⁴ Zie: <http://www.destentor.nl/regio/vechtdal/7997940/Afgescheiden-groep-vreest-%27sektevorming%27.ece>

aansluiting te zoeken, maar gericht op een spoedig samengaan in een kerkverband. Maar omdat de kerkenraad van mening is dat op basis van de inhoud van de gevoerde gesprekken nog geen *verantwoorde* keuze gemaakt kon worden is aansluiting op dit *moment* niet mogelijk. Vervalt deze gemeente nu daarom tot een *sekte*? Natuurlijk niet, Dalfsen is en blijft een volwaardige kerk van Christus. Op dit moment weliswaar in een isolement, maar tegelijk Zijn Bruid!

God is getrouw, Zijn plannen falen niet

Hij kiest de zijnen uit, Hij roept die allen. Die 't heden kent, de toekomst overziet, laat van zijn woorden geen ter aarde vallen, en 't werk der eeuwen, dat zijn Geest omspant, volvoert zijn hand (Gezang 31). Dat biedt werkelijk troost, ook voor Zijn geestelijk verdruchte gemeente te Dalfsen. Want de strijd die woedt is zwaar. Zo zwaar dat je je geloof er nog bij zou verliezen als Hij dit niet verhoedt. Ja, geestelijk omkomen in de strijd. Maar: *“Het zijn de gunstbewijzen des HEREN, dat wij niet omgekomen zijn, want zijn barmhartigheden houden niet op, elke morgen zijn zij nieuw, groot is uw trouw! Mijn ziel zegt: Mijn deel is de HERE, daarom zal ik op Hem hopen.”* (Klaagliederen 3:22-24). Dat geeft nieuwe levenskracht. Ook voor Dalfsen. Waar deze gemeente kerkelijke eenheid nog niet heeft gevonden, is die eenheid er door de kracht van Zijn Geest. Wij belijden één katholieke of algemene kerk. Verbreid en verstrooid over heel de wereld. Maar met hart en wil samengevoegd en verenigd. Verenigd en verbonden door Geest en Woord door de onnoemelijke kracht van het geloof (art. 27 NGB en Zondag 21 HC). Daar ligt het grote geheim van Christus kerkvergaderend werk. Volop in beweging, dynamisch, op weg naar de komst van de Koning van de kerk. Waar mensen nog niet in staat gebleken zijn de eenheid te vinden breekt de kracht van Zijn Geest onmiskenbaar door. En wee hen die Zijn werk willen tegenstaan. Die breken waar eenheid geboden is. Het is mijn diepste bede en hartelijke wens dat de kerk van Dalfsen doorgaat op het ingezette gereformeerd oecumenische spoor. Dwars door de huidige moeiten en crisis heen. Een spoor wat spoedig uitloopt op een samengaan in een werkelijk *gereformeerd* kerkverband in de *wettige* levensstroom van Christus kerkvergaderend werk. Van harte op zoek naar *allen* die werkelijk staan op het fundament welke eens door de apostelen zelf gelegd is. Christus zal Zijn kerk staande houden. Tegen het woeden van de wereld, ook als zij een tijd lang klein is en ogenschijnlijk verdwenen lijkt. Want Christus is een eeuwige Koning die niet zonder onderdanen kan zijn (art. 27 NGB). Dat biedt troost en een rijk perspectief voor de aangevallen gemeente van Christus te Dalfsen. Dat dwingt ons in een heel ootmoedige houding op de knieën of Hij Zijn verdruchte gemeente nog wil gedenken *én* genadig zijn. Of Hij zijn kandelaar niet weg wil nemen waar deze nu nog schijnt.

“Gedenk uw gemeente, die Gij van ouds hebt verworven, die Gij verlost hebt als de stam van uw erfdeel, de berg Sion, waarop Gij uw woning hebt gevestigd.” (Psalm 74:2)